

§ סימן א - דין השכמת הבוקר §

בשל"ה כתב סוד, לחבר יום ולילה בתורה או בתפלה, הן בבוקר הן בערב.

הנה: ועכ"פ לא יאחר זמן התפלה שהצבור מתפללין - היינו אעפ"י שלא יעבור זמן תפלה, מ"מ מצוה עם הצבור.

הנה: שויתי ה' לנגדי תמיד, הוא כלל גדול צתורה וצמעלות האדיקים אשר הולכים לפני האלהים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לצדו צביתו, כישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחצת פיו כלאונו והוא עם אנשי ציוו וקרוביו, כדבורו צמושצ המלך. כל שכן כשישים האדם אל לצו שהמלך הגדול הקצ"ה, אשר מלא כל הארץ כבודו, עומד עליו ורואה צמעטיו, כמו שנאמר: אם יסתר איש צמסתריו ואני לא אראנו נאם ה', מיד יגיע אליו היראה והכנעה צפחד השי"ת וצושעתו ממנו תמיד.

דהיינו שיצייר בנפשו איך שהוא עומד לפני השי", כי הקב"ה מלא כל הארץ כבודו, וכתבו בשם האר"י ז"ל, שיצייר שם הוי"ה תמיד נגד עיניו בניקוד יקאה, וזהו סוד שויתי ה' לנגדי תמיד, וזה תועלת גדול לענין היראה.

יש שהיו רגילין מחמת זה לעשות מנורות של קלף מצויירים להניח בסידורים, וכותבים בהם שויתי ה' וגו' בן ד' אותיות, ושאר שמות, ומנורה כזה היתה נקראת בשם שויתי, והטעם הוא בכדי שיהיה נזכר שלא לשיח שיחה בטלה בתוך התפלה מאימת השם, וכתב בש"ת שראוי לאזור חיל לבטל המנהג, כי ע"פ הרוב אינם משמרים את הקלף כראוי, ותשתפכנה בראש כל חוצות, וגם כמה פעמים בא לידי מחיקת השם, ונראה דבמנורות הגדולות המצויירות על קלף שקובעים בה"כ לפני העמוד תחת טבלא של זכוכית, שאין שייך בזה טעם הנ"ל, לית לן בה עכ"ל, והקובעין בעמוד בלא

סעיף א - יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו - כי לכך נברא האדם, כמו שאמר

הכתוב, כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וגו', **שיהא הוא מעורר השחר -** ואף אם ישיאנו יצרו בחורף לומר, איך תעמוד בבוקר כי הקור גדול, או ישיאנו בקיץ לומר, איך תעמוד ממטותך ועדיין לא שבעת משנתך, יתגבר עליו ואל ישמע לו, ויחשוב בנפשו אלו היה נצרך לעמוד לשרת לפני מלך בשר ודם, כמה היה זהיר וזריז לעמוד בהשכמה להכין עצמו לעבודתו, כ"ש וק"ו בן בנו של ק"ו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה.

ומיד כשיתעורר משנתו ואינו רוצה לישן, יטול ידיו אף שנשאר מושכב, ומכ"ש שלא ילך ד"א בלי נטילת ידים, וצריך מאד לזיזהר בזה, ובזוה"ק מפליג עבור זה בענשו למאד, כי הוא משהה על עצמו רוח הטומאה.

ומ"מ חלילה לעבור שום איסור עבור חסרון נט", כגון לעצור עצמו מלהשתין עי"ז, או ליקח מים שהכין חבירו עבור עצמו, אם לא שברור לו שיתן תיכף תמורתם אחרים, ויש שנכשלין בזה.

אם אירע כשמשכים בלילה, שאין לו מים ליטול ידיו ג"פ כראוי להעביר רוח הטומאה, אעפ"כ חלילה לו לבטל מד"ת משום זה עד שיאיר היום, אלא יטול מעט, או ינקה ידיו בכל מידי דמנקי, ויברך וילמוד כדין התלמוד והפוסקים.

אם אירע שהמים רחוקים, ואין לו מי שיקרבם אליו, נהגו קצת מבעלי הנפש שהולכים פחות פחות מד"א, וכתב השערי תשובה ע"ז דלא נהירא, דעדיף יותר שילכו במרוצה, שלא להשהות רוח רעה על ידיו.

י"א דלענין זה אמרינו, כולא ביתא כד' אמות דמי, אבל אין לסמוך ע"ז כ"א בשעת הדחק.

(נכון מאד לזיזהר לומר קודם כל ג' תפלות, הודאת היה"ד המבורא בירושלמי, דהיינו בשחרית מודה אני לפניך ד' או"א, שהוצאתני מאפלה לאורה, ובמנחה מודה אני וכו', שכשם שזיכיתני לראות כשהחמה במזרח כך זכיתני לראותה במערב, בערבית יה"ד כו', כשם שהייתי באפילה והוצאתני לאורה, כן תוציאני מאפילה לאורה).

הלכות הנהגת אדם בגקר סימן א – דין השכמת הבקר

ה. להיות יראת הש"י על פניו תמיד לבלתי יחטא, וע"ז נאמר את ה' אלהיך תירא, ומי שבא דבר עבירה לידו, חייב להעיר רוחו ולתת אל לבו באותו הפרק, שהקב"ה משגיח בכל מעשי בני אדם, אף אם יהיו במחשך מעשיהם, וישיב להם נקם לפי רוע המעשה, וכדכתיב אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאום ה' וגו').

ו. שלא נתור אחר מחשבת הלב וראיית העינים, שנאמר ולא תתורו אחרי לבבכם וגו', ואמרו חכמים אחרי לבבכם זו אפיקורסות, ואחרי עיניכם זו זנות, ובכלל אפיקורסות הוא כל מחשבות זרות שהם היפך דעת התורה, ובכלל זנות הוא מי שהוא רודף אחר תאות העולם, מבלי שיכוין בהם כלל לכוונה טובה, כלומר שלא יעשה אותם כדי שיעמוד בריא ויוכל להשתדל בעבודת בוראו, רק כוונתו תמיד להרבות תענוגים גדולים לנפשו, כ"ז לקטתי מלשונו הנחמד בקצרה, וקילורין הם לעינים, ואשרי המקיימם כראוי).

ולא יתצייש מפני צני אדם המלעגים עליו

צנצנות כשי"ת - ועכ"פ לא יתקוטט עמהם,

מפני שמדת העזות מגונה מאד, ואין ראוי להשתמש ממנה כלל אפילו בעבודת הש"י, כי יקנה קנין בנפשו להיות עז אפילו שלא במקום עבודתו ית'.

אבל אם הוא עומד במקום שיש אפיקורסים המתקוממים על התורה, ורוצים לעשות איזה תקנות בעניני העיר, ועי"ז יעבירו את העם מרצון ה', ופתח בשלום ולא נשמעו דבריו, מצוה לשנאתם ולהתקוטט עמהם, ולהפך עצתם בכל מה שיוכל).

וכן אם הוא אדם בינוני עומד במקום גדולים, לא יתבייש מהם ללמוד ולעשות המצוה, אך אם אפשר לו לעשות המצוה שלא בפניהם טוב יותר, ומיהו בפני בינונים שילמדו ממנו, י"ל טוב יותר לעשות בפניהם, שילמדו ממנו לעשות כמעשהו, אך יכוין לבו לש"ש ולא להתפאר חלילה.

גם צהנע לכת - ר"ל אף בשעה שהוא בביתו בהצנע,

ג"כ יהיה לכתו עם ה' אלהיו, וכמו שמסיים והולך,

ובשכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב, ומיד

שיעור משנתו יקום צזריזות לעזות צוראו יתכרך

טבלא יש למחות בידם, כי ע"י הנרות שקובעין בעמוד, בא ברוב העתים לידי מחיקת השם ח"ו.

(הרוצה לקיים שויתי כראוי, ידרזו לקיים מה שנכתוב בשם ספר החינוך, וז"ל, שש מצות חיובן תמיד, לא יפסקו מעל האדם אפילו רגע אחד כל ימיו, וכל זמן וכל רגע שיחשוב בהן קיים מ"ע, ואיך קץ למתן שכר המצות, ואלו הם).

א. להאמין שיש אלוה אחד בעולם, שהמציא כל הנמצאות, ומחפצו ורצונו הוא כל מה שהוא עכשיו, ושהיה ושיהיה לעדי עד, ושהוא הוציאנו ממצרים ונתן לנו התורה, וזהו מ"ע דכתיב אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך וגו', ופירושו תדעו ותאמינו שיש לעולם אלוה המשגיח, שהרי הוצאתיך מארץ מצרים).

ב. שלא נאמין בשום אלהים זולתו, שנאמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, ואפילו מודה שהקב"ה שולט על הכל, רק שידמה בדעתו שמסר הנהגת העולם למלאך או לכוכב, ה"ז מודה בע"ז, ועובר על לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, אלא יאמין שהקב"ה בעצמו ובכבודו משגיח בכל העולמות, ואין לשום נברא כח לעשות דבר בלתי רצונו, ולכן נקרא הקב"ה אלהי האלהים).

ג. לייחדו, שנא' שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, ופירושו שמע ישראל ודע, כי ה' שהווה את הכל ברצונו, והוא אלהינו המשגיח בכל העולמות, הוא ה' אחד בלי שום שיתוף).

ד. לאהוב המקום ב"ה, שנאמר ואהבת את ה' אלהיך וגו', וכיצד יגיע האדם לאהבה, הוא ע"י התורה, וכדאיתא בספרי, לפי שנאמר ואהבת, איני יודע כיצד לאהוב את המקום, ת"ל והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך, שמתוך כך אתה מכיר את מי שאמר והיה העולם, כלומר שע"י ההתבוננות בתורה יכיר את גדולתו של הקב"ה, שאין לו ערך ולא קץ, ותתיישב האהבה בלבו בהכרח, וענין המצוה, שיראה האדם להשים כל מגמתו וכל מחשבתו אחר אהבת הש"י, ויעריך בלבו, כי כל מה שיש בעולם מעושר ובנים וכבוד, הכל הוא כאין נגד אהבתו ית', וייגע תמיד בבקשת חכמת התורה, למען ישיג ידיעה בה', והקובע את מחשבתו בעניינים הגשמיים ובהבלי העולם שלא לש"ש, רק להתענג ולהשיג כבוד, ביטל עשה זו ועונשו גדול).